

Den 21. maj 2003 foretog jeg inspektion af arresten/detentionen i Qasigiannguit. I forbindelse med inspektionen modtog jeg rapportmateriale mv. til gennemgang. Rapportmaterialet mv. er omtalt under punkt 2. Den 16. september 2003 afgav jeg en foreløbig rapport som jeg sendte til blandt andre Politimesteren i Grønland, Rigspolichefen og Justitsministeriet med henblik på at disse myndigheder kunne fremkomme med bemærkninger.

Politimesteren i Grønland har med brev af 19. september 2003 orienteret mig om en cirkulæreskrivelse som han samme dag udsendte til politiet i Qasigiannguit, og jeg har forholdt mig hertil i brev af 23. september 2003, jf. nedenfor. Direktoratet for Kriminalforsorgen har forholdt sig (foreløbigt) til det som jeg anførte i brev af 4. juli 2003. Disse generelle spørgsmål behandles i en selvstændig sag.

Inspektionen udgjorde en af de i alt syv inspektioner af arrester/detentioner og anstalter for domfældte i Grønland i uge 21 og 22.

Jeg har ved brev af 4. juli 2003 rejst nogle generelle spørgsmål om anvendelsen af og regel anvendelsen i arresterne/detentionerne i Grønland over for Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen (j.nr. 2003-2257-618). Jeg har herved peget på nogle forskellige spørgsmål som opstår som følge af at der i de samme lokaler – som primært er indrettet til at huse berusere – anbringes både berusere, domfældte og tilbageholdte. Jeg har henstillet til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen at undergive de spørgsmål som jeg har rejst om anvendelsen af arresterne/detentionerne, en samlet overvejelse, eventuelt på baggrund af den kommende betænkning fra Retsvæsenkommissionen. Jeg har i brevet af 4. juli 2003 specielt peget på

- at forrummet til arrester/detentioner bør vurderes efter en vurderingsplan der også tilgodeser behovet for at andre end berusere kan få rimelige (arresthus/anstalts)omgivelser at opholde sig i som muligt,

- at det bør overvejes at anbringe egentligt møblement i de celler der mere permanent anvendes til andre end berusere, f.eks. i form af en (sammenklappelig) seng, et bord, en stol og måske andet,
- at tv-overvågningen bør kunne slås fra i de celler der anvendes til andre end berusere, og at også tv-overvågningen af forrummet bør kunne slås fra—eller afskaffes,
- at det bør overvejes at give andre end berusere mulighed for at aflåse deres dør til cellerne, og
- at andre end berusere bør have mulighed for at opbevare deres private genstande (f.eks. penge) i et mindre, aflåst skab f.eks. i forlokalet.

Jeg har i brevet af 4. juli 2003 tilkendegivet at de ovennævnte spørgsmål retter sig specielt mod de byer og bygder hvori ikke er placeret en anstalt for domfældte.

Jeg har endvidere i brevet af 4. juli 2003 givet udtryk for den opfattelse at der er behov for at der sker en nærmere gennemgang af de gældende regler med henblik på at det gøres helt klart hvilke rettigheder og pligter—og forhold i øvrigt—der gælder for hver af de ovennævnte tre kategorier af anbragte i arresterne/detentionerne i Grønland. Jeg har henstillet til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen at der sker en sådan nærmere gennemgang og præcisering i det omfang der ikke ved Retsvæsenkommissionens arbejde foreligger en afklaring af spørgsmålet.

Justitsministeriet har ved brev af 22. august 2003 oplyst at ministeriet har anmodet Politimesteren i Grønland om en udtalelse om hvorvidt det er muligt at inddække bemærkningerne i brevet af 4. juli 2003 vedrørende arresterne/detentionernes indretning. Justitsministeriet har samtidig oplyst at ministeriet når Retsvæsenkommissionens betænkning formentlig i slutningen af efteråret 2003 foreligger, vil vende tilbage med oplysninger om hvilke initiativer der er givet fald der iværksættes. Ministeriet har herudover oplyst at jeg vil modtage særskilt underretning fra Direktoratet for Kriminalforsorgen om forholdene i arresterne/detentionerne for tilbageholdte og domfældte.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i brev af 9. september 2003 oplyst at direktoratet ved brev af 20. august 2003 har anmodet Politimesteren i Grønland om en udtalelse vedrørende spørgsmål om forholdene i arrester/detentioner for tilbageholdte og domfældte og om visitation til anstalter og arrester/detentioner. Direktoratet forventer at kunne vende tilbage til sagen inden udgangen af oktober måned 2003.

Jeg foretager mig ikke noget vedrørende disse spørgsmål på det foreliggende grundlag i henseende til inspektionen af arresten/detentionen i Qasigiannuit.

1. Lokalerne

Om lokalerne skrev jeg den 30. juni 2003 således til Rigspolitechefen med genpart til blandt andre Politimesteren i Gønlund:

”..

Højt beliggende ud mod fjorden i en afstand af ca. 1 km fra politistationen er stationslederens bolig. I en tilbygning til boligen er arrest/detentionslokalerne beliggende.

Arrest/detentionsbygningen består af en lille forgang hvorfra der er passage til privatboligen. Gennem en dør er der fra privatboligen adgang til det sikrede område der består af et lille forlokalet der er ca. 1,20 m bredt og ca. 3 m langt.

For enden af forlokalet er et toiletrum der er ca. 1,20 m bredt og ca. 1 m langt. Toiletrummet indeholder et toilet, en håndvask og en bruser. Der er en afløbsrist i gulvet.

De to celler er 205 cm lange og 175 cm brede. Der er 247 cm til loftet. Cellerne er begge forsynet med en 'detentionsmadras'. I forrummet er placeret et mindre køleskab med et tv ovenpå med stueantenne. Over tv'et er placeret to mindre hylder. På gulvet er placeret en kaffemaskine stående på den termoboks som kaffemaskinen blev leveret i (fungerer som et lille bord). Forrummet giver ikke mulighed for placering af yderligere inventar.

Varmeforsyningen til lokalerne sker ved to kanaler fra tjenesteboligen hvorved der kan blæses varm luft ind i cellerne.

Af anholdelsesprotokollen – som er gennemgået, og som vil blive omtalt nærmere i den kommende inspektionsrapport – fremgår det at der af længerevarende ophold i disse lokaler i 2003 har været følgende:

- en person har været anbragt fra den 22. januar 2003 til den 14. marts 2003, først som tilbageholdt og senere som domfældt,
- en person har været anbragt fra den 31. januar 2003 til den 11. marts 2003 som tilbageholdt,
- en person har været anbragt fra den 13. marts 2003 til den 2. april 2003, først som tilbageholdt og senere som domfældt,

- en person har været anbragt fra den 21. april 2003 til den 20. maj 2003 som domfaldt.

Stationslederen har oplyst at det er praksis at anbragte tages med på politistationen i godt en time hver dag hvor de opholder sig i stationens kaffestue. Dette sker fordi politiet mener at man ikke kan byde anbragte at opholde sig uafbrudt i arresten/detentionen.

Politimesteren i Grønland har i brev af 16. august 2000 til Rigspolitichefen efter inspektion af bl.a. arresten/detentionen i Qasigiannguut (I lyset af Folketingets Ombudsmands interesse for politiets detentioner og i øvrigt hans seneste inspektion i Grønland i august 1999) peget på at der er meget lidt plads i cellerne i Qasigiannguut, at der er lavt til loftet, og at adgangsforholdene er særdeles trange. 'Man kan ikke tale om fællesfaciliteter til tilbageholdte eller korttidsafsonere, idet lokalet uden for de to detentionsrum er så småt, at der ikke er plads til inventar–stole, kogeplade, kaffemaskine og lignende.' Politimesteren henstillede til Rigspolitichefen at overveje at indrette en mere tidssvarende arrest/detention.

Der har herefter været en forholdsvis omfattende brevveksling der også indeholder stationslederens beskrivelse af forholdene–herunder nogle meget massive varmeproblemer.

Bestræbelserne retter sig nu mod at erhverve et hus (ejendommen B 717, Skivevej 15). Rigspolitichefen har i brev af 10. december 2002 til Air Greenland A/S tilbudt at købe ejendommen for 600.000 kr. som foreslået af sælger. Senest har Politimesteren i Grønland med brev af 25. april 2003 sendt Rigspolitichefen en vurdering af ejendommen.

Der foreligger også en skitse for hvordan bygningen kan indrettes til stationslederens tjenestebolig med en tilbygning som rummer tre celler og et indgangsparti.

Lokalerne i den nuværende arrest/detention kan efter min opfattelse–og kun med en vis betænkelighed–anvendes som egentlige detentionslokaler, det vil sige til ophold af berusere i en forholdsvis kort periode mens afrusningen står på.

Lokalerne er helt uegnede til længerevarende ophold, og ophold af den varighed som der har været tale om i de første måneder i 2003, jf. ovenfor, er uforsvarlige og bør efter min opfattelse ikke fortsætte.

Med henblik på de videre overvejelser om hvad der bør ske, beder jeg oplyst hvad der videre er sket med hensyn til erhvervelse af den nævnte ejendom, og hvilke planer der i den forbindelse er med hensyn til etablering af en ny arrest/detention."

Jeg rykkede ved brev af 31. juli 2003 Rigspolitichefen for svar.

Rigspolitichefen meddelte herefter i brev af 8. august 2003 følgende:

"Ved skrivelse af 30. juni 2003 (j.nr. 2003-1231-618) har Folketingets Ombudsmand anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende arrest- og detentionsforholdene i Qasigiannguut (Christianshåb), idet ombudsmanden ved sin inspektion den 21. maj 2003 fandt detentionsforholde-

ne for utilfredsstillende, og som fortsat kun med en vis betænkelighed kan anvendes som egentlige detentionslokaler (ophold af berusere i en forholdsvis kort periode) og uegnede til længerevarende ophold (ophold for tilbageholdte og domfældte).

Ombudsmanden bemærker i sin skrivelse, at der siden 2000 har fundet en omfattende brevveksling sted mellem politimesteren i Gømland og Rigspolitiet vedrørende forbedring af detentionsforholdene.

Bestræbelserne for at forbedre arrest- og detentionsforholdene retter sig nu – som nævnt i Deres skrivelse – mod erhvervelsen af bygning B-717, Qasigiannuguit med henblik på at anvende bygningen til tjenestebolig med arrest/detention til afløsning af den nuværende tjenestebolig med arrest/detention i bygning B-152, Qasigiannuguit.

Politimesteren i Gømland har vurderet, at bygning B-717, Qasigiannuguit er velegnet til indretning af ny tjenestebolig, og kommunen har meddelt, at bygningen kan udvides med en arrest/detention.

Erhvervelsen af den pågældende bygning forventes forelagt de bevilligende myndigheder oktober måned då, og det nødvendige aktstykke er under udarbejdelse.

Med de bevilligende myndigheders godkendelse af erhvervelsen af bygning B-717 forventes bygningen overtaget på et tidspunkt i indeværende år, hvorefter en om- og tilbygning foreses.

Rigspolitiet vil orientere Folketingets Ombudsmand om sagens videre udvikling.”

Ved inspektioner foretager jeg normalt en nærmere beskrivelse af lokaliteterne i den pågældende institution og fremkommer med kritik og henstilling om forandringer mv. i fornødent omfang.

Ud over at henvise til det som er anført i det ovenfor gengivne brev af 30. juni 2003 med den heri indeholdte beskrivelse af arresten/detentionen i Qasigiannuguit, beskæftiger jeg mig ikke i denne rapport nærmere med lokalerne. Dette skyldes at lokalernes standard er sådan at de efter min opfattelse ikke lader sig afhjælpe, selv ved væsentlige bygningsforandringer, således at der opnås tilfredsstillende forhold i relation til det de benyttes til, og i fremtiden må forventes at blive benyttet til. Jeg henviser til det som jeg anførte i brevet af 30. juni 2003:

”Lokalerne i den nuværende arrest/detention kan efter min opfattelse – og kun med en vis betænkelighed – anvendes som egentlige detentionslokaler, det vil sige til ophold af berusere i en forholdsvis kort periode mens afrusningen står på.

Lokalerne er helt uegnede til længerevarende ophold, og ophold af den varighed som der har været tale om i de første måneder i 2003, jf. ovenfor, er uforsvarlige og bør efter min opfattelse ikke fortsætte.”

Denne opfattelse fastholder jeg.

Der er efter min opfattelse behov for at der så hurtigt som det er muligt, etableres en ny arrest/detention i Qasigiannguut.

Jeg kan ikke umiddelbart konstatere at der siden april måned 2003 er udfoldet særlige bestræbelser fra Rigspolitechefens side på at fremme sagen. Også i lyset heraf henstiller jeg til Rigspolitechefen at sagen fremmes mest mulig efter at det – forventede – bevillingsmæssige grundlag er tilvejebragt.

I tiden indtil en ny arrest/detention kan tages i brug i Qasigiannguut, bør Politimesteren i Grønland efter min opfattelse være meget opmærksom på muligheden for at finde alternative anbringelsesmuligheder for tilbageholdte og domfældte i det omfang der ikke er tale om kortvarige anbringelser. Anbringelser af en varighed som jeg konstaterede ved inspektionen den 21. maj 2003, jf. rapportens side 6-7, bør efter min opfattelse normalt ikke finde sted. Og i det omfang der sker anbringelse af andre end berusere i blot noget længere tid, må der udfoldes bestræbelser på at gøre opholdet så tåleligt som muligt, bl.a. med tilbud om at komme ud i frisk luft.

Politimesteren i Grønland har i cirkulæreskrivelse af 19. september 2003 til politiet i Qasigiannguut anført:

”..

På denne baggrund har jeg besluttet følgende vedrørende brug af detentionen i Qasigiannguut:

- Detentionen må kun anvendes til berusere og kortvarig anbringelse af afsonere og tilbageholdte.

- Kortvarig anbringelse er ophold i op til 1 uge.
 - Er der behov for længerevarende anbringelse, skal der – efter aftale med embedets jurist – findes en alternativ anbringelsesmulighed i anstalt eller anden detention.
 - Anbringelse i detentionen ud over 1 uge kan kun ske undtagelsesvis og efter bestemmelse af embedets jurist.
 - Distriktet bestreber sig på at gøre opholdet for tilbageholdte og afsonere så såvel som muligt ved tilbud flere gange dagligt om frisk luft, eventuelt ophold på stationen sammen med politipersonalet. Det noteres i den daglige rapport, når disse tilbud gives/luftninger foretages.
- ”...

Jeg meddelte i brev af 23. september 2003 til Politimesteren i Grønland med genpart til blandt andre Rigspolitichefen, Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen at jeg tog det oplyste til efterretning.

Jeg anmodede Rigspolitichefen om i oktober måned 2003 at underrette mig om resultatet af forelæggelsen for Finansudvalget af aktstykket og om den nærmere planlægning af det videre forløb.

Jeg modtog ikke svar fra Rigspolitichefen i oktober måned 2003. Jeg rykkede i brev af 3. november 2003 for svar idet jeg bad oplyst årsagen til at Rigspolitichefen ikke afgav svar i oktober måned. Rigspolitichefen oplyste i brev af 19. november 2003 at udkast til aktstykke vedrørende den ønskede erhvervelse blev sendt til Justitsministeriet den 17. oktober 2003, og at sagen af Justitsministeriet blev sendt til Finansministeriet den 22. oktober 2003 med anmodning om tilslutning til at sagen bliver forelagt Folketingets Finansudvalg. Rigspolitichefen har givet tilsagn om at orientere mig når resultatet af de bevilgende myndigheders behandling foreligger.

Jeg har noteret mig at jeg bliver orienteret om sagens videre forløb.

Efter bilag 1 til Politimesteren i Grønlands dagsbefaling nr. 45 af 28. marts 2001, punkt 5.3, skal der ske afprøvning af den automatiske brandmelder mindst en gang om måneden. Og afprøvningen skal påføres den daglige rapport.

Under inspektionen blev det konstateret at brandmelderne virkede.

Af et skema med tilfælsler af afprøvning af brandalarmer fremgår det at afprøvning for de sidste syv tilfælde forud for inspektionen fandt sted 4. oktober 2002, 11. november 2002, 9. december 2002, 16. januar 2003, 4. marts 2003, 8. april 2003 og 20. maj 2003.

Det må således konstateres at der i nogle tilfælde er gået for lang tid mellem efterprøvelserne. Jeg går ud fra at stationslederen i fremtiden vil være opmærksom på at foretage prøverne rettidigt.

Efterprøvelserne er alene anført på skemaet og ikke – som foreskrevet – i døgnrapporten. Jeg anmoder politimesteren om en udtalelse herom.

Som det fremgår af det der er anført ovenfor, er stationslederens bolig med den tilbyggede arrest/detention beliggende i nogen afstand fra politistationen. Der er tv-overvågning og kaldeknop i de to celler. Disse funktioner blev efterprøvet under inspektionen. I stationslederens bolig virkede tv-overvågningen. Monitoren på politistationen viste blot et rullende billede af den samme celle. Stationslederen oplyste at monitoren havde fungeret korrekt dagen i forvejen. Han ville nu sikre at monitoren fungerede korrekt – eventuelt ved at udskifte den. Han oplyste at monitoren i boligen kort tid forinden var blevet skiftet på grund af tilsvarende problemer.

Jeg går ud fra at tv-overvågningen nu fungerer korrekt.

2. Rapportgennemgang

Jeg har modtaget kopi af anholdelsesprotokollen fra den 1. januar 2003 til den 21. april 2003. Jeg har endvidere modtaget fotokopi af en dagbogskalender for den 14. marts, 15. marts, 16. marts og 19. marts 2003. Dagbogskalenderen var oplægt på en krog uden for arrest/detentionslokalerne ved indgangen til stationslederens bolig. Stationslederen oplyste at de foreskrevne blanketter ikke blev anvendt på grund af pladsproblemer. Stationslederen gav dog tilsagn om at blanketterne ville blive taget i anvendelse umiddelbart efter inspektionen.

Anholdelsesprotokollerne fra den 1. januar 2003 til den 21. april 2003 viser at der i denne periode har været 14 anbringelser:

Berusede: 3

Tilbageholdte/(anholdte): 7

Domfældte: 4

For **berusede** har der i alle tilfælde været tale om kortvarige ophold. Ophold af længere varighed har der været tale om i følgende 5 tilfælde:

Løbenr. 6/3

Den pågældende blev anholdt den 22. januar 2003 og var tilbageholdt. Den 4. januar 2003 blev han idømt 6 måneders anbringelse i anstalt for domfældte. Den 14. marts 2003 blev han udstationeret på en trawler. Han opholdt sig således i næsten **2 måneder** i arresten/detentionen.

Løbenr. 8/3

Den pågældende blev anholdt den 31. januar 2003 og opholdt sig i arresten/detentionen til den 11. marts 2003 da han blev overført til Anstalten for domfældte i Nuuk. Han opholdt sig således i næsten **1½ måned** i arresten/detentionen.

Løbenr. 13/3

Den pågældende blev anholdt den 13. marts 2003. Den 20. marts 2003 blev han idømt 6 måneders anbringelse i anstalt for domfældte, og han blev prøvelsladt den 2. april 2003. Han opholdt sig således i godt **14 dage** i arresten/detentionen.

Løbenr. 17/3

Den pågældende blev den 31. marts 2003 udstationeret til arresten/detentionen og tog på fiskeri den 7. april 2003. Han opholdt sig således i **ca. 1 uge** i arresten/detentionen.

Løbenr. 20/3

Den pågældende blev indsat til afsoning den 21. april 2003 og slædt den 20. maj 2003. Han opholdt sig således i **ca. 1 måned** i arresten/detentionen.

Ud over at konstatere disse anbringelser af (lidt) længere varighed foretager jeg ikke videre vedrørende den udleverede udskrift (kopi) af anholdelsesrapporterne. Jeg henviser til det som jeg har anført ovenfor om en ny arrest/detention, og om hvordan der bør forholdes i tiden indtil nye lokaler kan tages i brug, og til det jeg har anført nedenfor.

Som nævnt har jeg endvidere modtaget kopi af siderne fra en kalender for den 14., 15., 16. og 19. marts 2003. Noteringerne for den 14. marts 2003—der svarer til noteringerne for de andre dage—er følgende:

'0615 HKM sendt på arbejde
0740 F
10.00 T
12.00 F
1450-1600 HJ st.
HKM sendt på udst.
17.00 F
18.45 Mad
22.15 Luft'

Disse noteringer har jeg sammenholdt med døgnrapporten.

06.15

'HKM' er den anbringelse som er nævnt under løbenr. 6/3.

07.40

'F' betyder at der er sket et tilsyn ved fysisk tilstedeværelse. På dette tidspunkt har den anbragte, der er nævnt under løbenr. 13/3, opholdt sig i arresten/detentionen.

10.00

'T' betyder teknisk tilsyn, dvs. tilsyn ved tv-overvågning foretaget fra politistationen. Stationslederen har oplyst at tidspunktet for dette tilsyn er noteret på politistationen og senere overført til dagbogen.

12.00

'F' er fysisk tilsyn af den pågældende under løbenr. 13/3.

14.50-16.00

'HJ st.' betyder at den pågældende under løbenr. 13/3 er taget med på stationen til ophold i kaffestuen.

'HKM sendt på udst.' betyder at den pågældende under løbenr. 6/3 er sendt på udstationering (på en trawler).

17.00

'F' betyder fysisk tilsyn af den pågældende under løbenr. 13/3.

18.45

'Mad' betyder at den pågældende under løbenr. 13/3 har fået aftensmad.

22.15

'Luff' betyder at den pågældende under løbenr. 13/3 er kommet i frisk luft.

Jeg har på tilsvarende måde sammenholdt dagbogsnotaterne med døgnrappporterne for de andre dage og også kunnet udlede hvad der er sket mht. tilsyn mv.

Den måde hvorpå stationslederen i Qasigiannguut har administreret tilsyn mv. af de anbragte i arresten/detentionen, er ikke i overensstemmelse med de regler der gælder herom. Jeg foretager imidlertid ikke videre i denne inspektionssag vedrørende dette spørgsmål. Det skyldes to forhold:

For det første har stationslederen under inspektionen den 21. maj 2003 givet tilsagn om i fremtiden at anvende de blanketter for tilsyn mv. som er udarbejdet til formålet.

For det andet giver det retlige grundlag for anbringelse i arrester/detentioner af berusere, tilbageholdte og domfældte som nævnt ovenfor anledning til nogen usikkerhed. Jeg har som ligeledes anført ovenfor i brevet af 4. juli 2003 til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen henstillet at der sker en nærmere gennemgang og præcisering af de regler der gælder for henholdsvis berusere, tilbageholdte og domfældte, med henblik på at det gøres helt klart hvilke rettigheder og pligter – og forhold i øvrigt – der gælder for de tre kategorier anbragte i arresthuse/detentioner. Jeg har taget det forbehold at gennemgangen alene skal foretages i det omfang der ikke ved Retsvæsenkommissionens arbejde er taget nærmere stilling hertil.

3. Opfølgning

Som nævnt ovenfor afventer jeg Rigspolitechefens orientering om resultatet af de bevilgende myndigheders behandling af sagen.

4. Underretning

Denne rapport sendes til stationslederen i Qasigiannuit, Politimesteren i Grønland, Det Grønlandske Kriminalforsorgsvæsen, Rigspolitechefen, Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen

Inspektionschef